

Det Centrale Handicapråds årsberetning 2013-2014

Indhold

Formandens forord	2
Forord af ministeren.....	4
Årsberetning på tegnsprog.....	6
Flere i job er en gevinst	7
Brug borgerne!	9
Handicap i medierne	11
Inklusion for livet.....	13
Endelig en handlingsplan	14
Retssikkerhed skal være for begyndere.....	15
Viden om handicap.....	17
'Det er ikke et handicap'	18
Flyt holdninger.....	19
Folkemøde 2014.....	21
Demokratiske benspænd	22
Gode historier i pressen	23
Hvem er vi?.....	25
Sådan arbejder vi.....	26
Resume for alle.....	27

Det Centrale Handicapråd

Formandens forord

Velkommen til Det Centrale Handicapråds årsberetning 2013-2014.

Sommetider kan det være svært at se resultaterne af det arbejde, man laver, men for 2013-2014 har jeg ikke svært ved at få øje på mange gode resultater og skridt i den rigtige retning, både i forhold til rådets arbejde og på handicapområdet generelt.

Da Folketinget i maj besluttede at tiltræde tillægsprotokollen til FN's handicapkonvention sendte Danmark et vigtigt signal om ligestilling og respekt for danskere med handicap. Med protokollen får danskere, der lever med et handicap, nemlig mulighed for at klage til FN, hvis deres rettigheder bliver krænket. Et andet vigtigt politisk signal om ligestilling fik vi med regeringens handicappolitiske handlingsplan 'Et samfund for alle', som rådet har ydet et væsentligt bidrag til. Handlingsplanen viser, at der fra politisk side er fokus på, at vi skal blive bedre til at inkludere mennesker med handicap i samfundet. Jeg er særlig glad for handlingsplanens fokus på ressourcer og potentialer. For vi glemmer alt for ofte, at de fleste kan og vil bidrage, hvis blot rammerne for det er til stede. Men hvis visionerne ikke blot skal forblive fine ord på papiret, er det vigtigt, at vi alle sammen tager ansvar, gør op med berøringsangsten og møder hinanden i øjenhøjde.

Her i rådet er vi gået i gang med forarbejdet til den strategi, regeringen har bedt os om at udarbejde i forhold til, hvordan vi kan fremme positive holdninger til mennesker med handicap. Det er ingen nem opgave, men vi glæder os til at komme med vores bud på, hvordan vi slipper fordommene og fremmer forståelsen.

At danskere med handicap langsomt bliver en mere ligestillet del af samfundet har vist sig på flere områder. Vi ser det blandt andet i folkeskolen, hvor inklusion af elever med fysiske og psykiske handicap for alvor er i gang. I samarbejde med Skole og Forældre har vi givet vores bidrag til en god inklusion med projektet 'Forældre Fremmer Fællesskabet'. Forandringerne møder vi også i mediebilledet. Eksempelvis da DR kørte kampagnen 'Usynligt syg', som på forbilledlig vis angreb fordomme med indlevelse og indsigt. I rådet har vi længe gjort opmærksom på, at en mangfoldig repræsentation i medierne smitter af på vores opfattelse af samfundet og vores medmennesker. Derfor var jeg rigtig glad, da DR Sporten på vores opfordring tog initiativ til at finde en studievært med handicap til de Paralympiske Lege 2016.

Men ingen roser uden torne. Der er områder, hvor vi stadig er langt fra mål. Det er for eksempel langt fra godt nok, når mennesker med handicap ikke kan finde hoved og hale i, hvordan de skal begå sig i de offentlige systemer. Mødet med forskellige sagsbehandlere, et utal af paragraffer og uigennemskuelige støtteordninger kan tage pusten fra selv den mest handlekraftige borger. Og når sagsbehandlingstiden i Ankestyrelsen oven i købet er lang, står det klart, at noget må kunne gøres bedre, mere effektivt og personligt. Det gælder også på arbejdsmarkedet. Her er rigtig mange mennesker med handicap sat udenfor. I samarbejde med COWI har vi lavet en rapport, der understreger, at det er en kæmpe samfundsøkonomiske gevinst, hvis mennesker med handicap kommer i beskæftigelse. Sort på hvidt har vi nu tal på, at det kan betale sig at investere i job til

mennesker med handicap. Investering i mennesker er også en del af grundlaget for, at vi kan have økonomi til at støtte dem, der har størst behov på en ordentlig måde – for eksempel når det handler om nødvendig ledsagelse på ferier og til fritidsaktiviteter. Det må vi kunne klare.

Det er dog ikke altid økonomien alene, der forhindrer, at mennesker med handicap kan deltage i samfundslivet. Viden er også en vigtig faktor. Derfor udgav rådet i foråret pjecen 'Mennesker med handicap i Danmark', som giver et overblik over, hvem – og hvor forskellige - mennesker med handicap er. Udover at sprede viden er formålet med pjecen at skabe opmærksomhed omkring handicap. For heldigvis er det sjældent ond vilje, men snarere uopmærksomhed over for mennesker med handicap, der er den største forhindring for at deltage i samfundets aktiviteter. Den uopmærksomhed skal vi have gjort op med. For alle mennesker, med eller uden handicap, er en vigtig del af samfundet.

God læselyst!

Tue Byskov Bøtkjær,

Formand for Det Centrale Handicapråd.
Personligt udpeget af socialministeren.

[Her kan du læse mere om formanden og hans arbejde i rådet.](#)

Forord af ministeren

”Hvordan er det at være normal?” Det var et af de spørgsmål, jeg blev stillet i Det Handicappede Talkshow, som du kan læse mere om her i beretningen. Spørgsmålet var et af dem, der virkelig fik mig til at klappe munden i for et øjeblik. For hvordan definerer vi egentlig det at være normal? Omvendt er vi sjældent i tvivl, når det handler om, hvad det vil sige *ikke* at være normal. En kategori, mange af os ofte placerer mennesker med handicap i.

Mit møde med talkshowets vært Christina bekræftede, hvor vigtigt det er, at vi mødes på kryds og tværs af handicap, hudfarve, seksualitet osv. For sandheden er jo, at så snart vi lærer hinanden at kende, ser vi ikke alt det, der afviger fra normen. Vi får sluppet berøringsangsten og ser det menneske, der er bag.

Og sådan skal det være. For vi skal have et samfund, hvor der er plads til os alle sammen. I den forbindelse er jeg utrolig glad for, at Danmark har tiltrådt tillægsprotokollen til FN’s handicapkonvention. Jeg ser det som et klart udtryk for Danmarks ønske om et samfund med ligestilling, lige muligheder og lige deltagelse for alle.

Det er også målet for den handicappolitiske handlingsplan, regeringen fremlagde i efteråret 2013. Handlingsplanen handler kort sagt om at skabe et mere mangfoldigt og ligestillet samfund. *Og hvad betyder så det?*

Det betyder, at vi skal skrue samfundet sammen på en måde, hvor alle får mulighed for bruge det, de kan og vil, og til at bidrage til det samfund, de lever i. For eksempel ved at tage en uddannelse, komme i beskæftigelse eller være aktiv som frivillig. Noget som ikke kun er til gavn for Mie med udviklingshæmning, men også for samfundet.

Og det betyder, at alle mennesker – uanset om de er tynde eller tykke, rødhårede eller har et handicap - skal kunne være med i hverdagens fællesskaber: I folkeskolen, på arbejdspladsen eller til den lokale vejfest.

Sådan er det langt fra i dag. For eksempel viser en undersøgelse lavet af Socialstyrelsen sidste år, at hver tredje dansker ikke ønsker at drikke deres café latte ved siden af en spastiker eller en person med udviklingshæmning på en café.

Vi har med andre ord et stort stykke arbejde foran os, når det handler om inklusion. Det kræver, at alle gør en indsats. Kommuner, regioner og os alle hver især. Men der er også brug for engagerede og professionelle spillere, der kan klæde os politikere på til at træffe de bedst mulige beslutninger. Her spiller Det Centrale Handicapråd en vigtig rolle.

Rådet er bredt sammensat af rådsmedlemmer lige fra arbejdsmarkedets parter over myndigheder og handicaporganisationer til særligt udvalgte videnskabsfolk. Det giver en unik mulighed for at komme med tværgående løsningsmodeller, der er holdbare i det lange løb.

Derfor er jeg glad for at have Det Centrale Handicapråd i spidsen for udviklingen af en ny langsigtet strategi, der skal fremme positive holdninger til mennesker med handicap. Og glæder mig til næste års gode med- og modspil.

Rigtig god læselyst med Det Centrale Handicapråds årsberetning!

Manu Sareen,

Minister for børn, ligestilling, integration og sociale forhold.

[Her kan du læse mere om ministeren.](#)

Årsberetning på tegnsprog

Vi har lavet en tegnsprogsudgave af årsberetningen.

Se videoen - der er også tale og undertekster, så flere kan følge med!

[Klik her for at se årsberetningen på tegnsprog.](#)

Flere i job er en gevinst

En plads på arbejdsmarkedet er en afgørende faktor, hvis mennesker med handicap skal have mulighed for at deltage i samfundet på lige fod med alle andre. Her i rådet er vi ikke i tvivl om, at det kan betale sig at give mennesker med handicap en plads på arbejdsmarkedet. Men vi har manglet tørre tal på, hvor god en forretning det egentlig er. Derfor lavede vi i samarbejde med COWI rapporten 'Samfundsøkonomiske gevinster ved arbejdsmarkedsrettede indsatser for personer med handicap'.

Én procent i job over ti år giver 10 milliarder kroner

Rapporten, som blev offentliggjort i juni 2014, slår fast, at det er en god investering, at personer med handicap kommer i job. Den samfundsøkonomiske gevinst er 10 milliarder kroner, hvis blot én procent af danskerne med et handicap i den arbejdsdygtige alder (svarende til 6.000 personer) kommer i arbejde eller fastholdes i beskæftigelse over de næste 10 år frem for at modtage førtidspension. Og vi kan tjene 3,3 milliarder kroner ekstra, hvis yderligere én procent kommer i fleksjob inden for samme periode. Når alt kommer til alt, så er gevinsterne ved at få personer med handicap i job så store, at der er rum til at bruge op til 270.000 kroner om året på, at en person med handicap kan komme i ordinært job frem for førtidspension, uden det samlet set fører til underskud på de offentlige budgetter.

Vi er glade for, at vi med rapporten nu har tal, der bekræfter gevinsten i, at mennesker med handicap kommer i arbejde. Det giver os endnu mere motivation til fortsat at kæmpe for et mere rummeligt arbejdsmarked. Vi har sendt COWI-rapporten til samtlige kommunale beskæftigelsesråd. Flere af rådene har meldt tilbage, at rapporten er et nyttigt redskab, som understøtter deres arbejde.

Forskning bør bidrage til løsninger

Men ikke nok med, at vi nu ved, det kan betale sig, at mennesker med handicap kommer i arbejde. Vi er også kommet tættere på, hvad barriererne kan være, og hvordan man kan gribe dem an. I løbet af de seneste år er der lavet flere større forskningsprojekter inden for området. Blandt andet viser forskeren Finn Amby i sin ph.d.-afhandling, at personer med handicap ofte falder mellem to stole. Enten bliver de set som stærke, fuldt arbejdsdygtige personer, eller også bliver de vurderet til at være en svag gruppe, der skal have hjælp, som ikke hører hjemme på det ordinære arbejdsmarked. Dertil kommer, at over halvdelen af de 331 personaleansvarlige, som indgik i Ambys undersøgelse, svarer, at de vurderer mulighederne for at ansætte en person med handicap for begrænsede eller meget begrænsede. Ved ledige med anden etnisk baggrund er tallet kun 16 procent og 9 procent i forhold til de ledige over 50 år.

En anden udfordring for mange personer med handicap er deres møde med jobcentret. En undersøgelse fra PTU (Landsforeningen Af Polio Trafik Og Ulykkesskadede) viser, at to tredjedele af de jobsøgende personer med handicap har oplevelsen af, at jobcentrene ikke ved nok om deres jobmuligheder. Og så er der usikkerheden for det ukendte. Et forskningsprojekt af sociologen Nanna Mik-Meyer afdækker de betænkeligheder og den berøringsangst, som mennesker med handicap møder ude på arbejdspladserne. Mik-Meyers fokus er, hvordan personer med spastiske

lammelser ser sig selv, og hvordan de opfattes af deres ledere og kolleger. Her bliver det ganske tydeligt, at mange føler sig usikre i forhold til, hvordan de skal agere over for en kollega med et handicap.

De nævnte undersøgelser og flere andre peger på, at både systemet, uvidenheden og berøringsangsten spiller ind, når mennesker med handicap er på jagt efter et job. Det er et skridt i den rigtige retning, at vi nu både har en klar idé om det økonomiske incitament i at skaffe job til personer med handicap, og samtidig ved vi, hvor vi skal sætte ind for at flere mennesker med handicap bliver en del af arbejdsmarkedet – til glæde for både den enkelte og samfundet.

Møder med minister og ordførere

I rådet gør vi en stor indsats for, at beslutningstagere og fagfolk kender den seneste viden på området og får øjnene op for, at det kan betale sig at investere i job til mennesker med handicap. Formanden har ved flere lejligheder mødtes med beskæftigelsesministeren og understreget behovet for at finde løsninger, der inkluderer alle. Rådet har også henvendt sig til Carsten Koch, som mødtes med formanden i november i år. Desuden har vi sendt COWI-rapporten samt en litteraturliste med undersøgelser om handicap og beskæftigelse til alle arbejdsmarkedsordførerne på Christiansborg, og formanden har efterfølgende holdt møder med flere af ordførerne.

Læs mere:

Rapporten om de samfundsøkonomiske gevinster ved, at personer med handicap kommer på arbejdsmarkedet, blev lanceret til Folkemødet på Bornholm, hvor der var massiv interesse for de opmuntrende tal.

[Her kan du høre rådets formand, Tue Byskov Bøtkjær, fortælle om rapporten i TV2 News.](#)

[Her kan du læse hele rapporten: 'Samfundsøkonomiske gevinster ved arbejdsmarkedsrettede indsatser for personer med handicap'.](#)

[Her kan du downloade en litteraturliste med undersøgelser om handicap og beskæftigelse.](#)

Brug borgerne!

At have indflydelse på eget liv tager de fleste for givet. Mennesker med handicap kan ofte være i en særlig situation, hvor der er brug for hjælp og støtte for at kunne leve et liv på lige fod med andre. Det kan både være som individ eller som gruppe i samfundet. Derfor lægger vi vægt på brugerindflydelse. Det gælder på alle områder – hvad enten det er i udviklingen af velfærdsteknologiske løsninger, i arbejdet for at styrke retssikkerheden for mennesker med handicap eller i indsatserne for en mere inkluderende folkeskole.

Sammen med en række samarbejdspartnere har vi formuleret et charter for brugerindflydelse. Det er en del af det fundament, som vi står på i vores arbejde. Chartret indeholder seks principper for, hvordan man kan fremme brugerindflydelse i forskellige sammenhænge og spiller sammen med eksempelvis brugerdreven innovation og samskabelse i det sociale mellem myndigheder, borgere og andre aktører. Vi arbejder for at udbrede chartrets principper, og i øjeblikket forsøger vi at finde løsninger og nye veje, der kan bidrage til at fremme indflydelse for borgerne i deres egen sag.

Styrkelse af de kommunale handicapråd

Ét af de steder, hvor der er brugerindflydelse, er i de kommunale handicapråd, som er dialogfora mellem kommunerne og repræsentanter for handicaporganisationerne. Rådene spiller en vigtig rolle, og vi har blandt andet opfordret til at bruge rådene som dialogforum i forhold til udfordringerne med retssikkerhed. Derfor er vi glade for, at arbejdet i de kommunale handicapråd styrkes med opkvalificering og vidensdeling som en del af regeringens handlingsplan på handicapområdet.

I foråret 2014 blev der afholdt fem workshops med titlen 'Gode veje til indflydelse'. I alt deltog omkring 350 medlemmer fra handicapråd landet over. Socialstyrelsen har haft hovedansvaret for arrangementerne, men Det Centrale Handicapråd har sammen med Kommunernes Landsforening og Danske Handicaporganisationer været med til at udforme seminarerne. Rådets formand, Tue Buskov Bøtkjær, fik også æren af at holde det indledende oplæg. Her understregede han betydningen af de kommunale handicapråd og kom med forslag til, hvordan rådene kan stå endnu stærkere og opnå mere indflydelse ved at udvælge fokusområder i deres arbejde.

Tilbagemeldingerne fra medlemmerne i de kommunale handicapråd har været positive. De sætter pris på at få inspiration og konkrete råd, som de kan tage med hjem og bruge i deres arbejde rundt i kommunerne.

Online netværk og flere workshops

For at fortsætte opkvalificeringen og den gode dialog mellem handicaprådene har Socialstyrelsen oprettet et online netværk. Her kan de kommunale handicapråd dele erfaringer og efterspørge viden. Blandt andet giver netværket direkte adgang til videnspersoner i Socialstyrelsen, og det indeholder en kalender med en oversigt over relevante arrangementer.

Her i efteråret løb en ny runde af seminarier af stablen. Som titlen 'Videre ad gode veje til indflydelse' siger, var fokus fortsat at klæde handicaprådene på, så de kan sætte deres præg på

kommunernes politik og arbejde frem mod bedre inklusion af personer med handicap på lokalt plan.

"Jeg synes, man så vidt muligt skal bruge muligheden for selv at tage spørgsmål op. Være proaktiv, og selv sætte dagsordenen. I kan nemlig bidrage på rigtig mange måder." Tue Byskov Bøtkjær i sin tale til de kommunale handicapråd på seminardagene.

[Her kan du læse mere om charter for brugerindflydelse.](#)

Handicap i medierne

TV, radio, aviser, magasiner, blogs og andre medier har stor betydning for, hvordan vi ser verden. Man kan for eksempel nemt få det indtryk, at alle i samfundet er mennesker med fuld funktionsevne, når det stort set altid er det billede, der møder os, når vi tænder for fjernsynet. Derfor er det vigtigt, at medierne afspejler samfundets mangfoldighed - og der er endnu et stykke vej, når det gælder repræsentationen af mennesker med handicap.

I 2013 lavede vi en undersøgelse, der viser, at mennesker med et synligt handicap kun fylder 0,47 procent i nyhedsudsendelserne hos DR. Når det sker, er det næsten altid i en stereotyp fremstilling og for at illustrere et bestemt problem – typisk på handicapområdet. Og i en interviewundersøgelse, som Socialstyrelsen lavede sidste år, svarer cirka hver anden, at de er enige eller delvis enige i, at mennesker med fysisk eller psykisk handicap i pressen bliver fremstillet som nogen, det er synd for. Mediernes manglende og ofte stereotype fremstilling er med til at skabe et ensidigt billede af virkeligheden og holde liv i de fordomme, der hersker over for personer med handicap.

Hvor er handicap i medierne?

I Det Centrale Handicapråd har vi over en længere periode arbejdet for et mangfoldigt medie billede, som også inkluderer mennesker med handicap. I november 2013 havde rådets formand, Tue Byskov Bøtkjær, et debatindlæg i fagbladet Journalisten, hvor han roste danske medier og journalister for den bevægelse, der er sket i forhold til etniske og seksuelle minoriteter i medierne:

”Etniske og seksuelle minoriteter er efterhånden selvfølgelige i medierne – også uden at det handler om etnicitet eller seksualitet. Det er den bevægelse, jeg gerne vil se for mennesker med handicap.”

Studievært til Paralympiske Lege

Da de Paralympiske Lege blev afholdt i London i 2012, satte engelske Channel 4 alle sejl til. Blandt andet uddannede de en stribe personer med handicap til studieværter og reportere, der kunne være med til at dække legene. Det blev en stor succes. En undersøgelse viser, at omkring 70 procent af briterne mener, at holdningerne til mennesker med handicap er blevet mere positive efter de Paralympiske Lege.

Vi har haft løbende kontakt til DR Sporten, der på vores opfordring har ladet sig inspirere af Channel 4. Og i foråret startede jagten på at finde en reporter eller studievært med handicap til det hold af journalister, der skal dække de kommende Paralympiske Lege i Rio i 2016. Der var overvældende interesse for opgaven, og hele 45 håbefulde kandidater sendte en ansøgning. DR udvalgte en lille håndfuld af de mest lovende talenter, som blev inviteret til en mini-casting i juni.

”Vi vil gerne sende et signal om, at handicappede kan være værter og reportere på fuldstændigt samme professionelle niveau som ikke-handicappede,” udtalte DR Sportens chef, Jacob Kwon, i forbindelse med castingen. Udover at slå hårdt på det faglige niveau, fremhævede han, at en reporter med handicap kan have en indsigt, som det vil være oplagt at drage nytte af i forbindelse med dækningen af de Paralympiske Lege.

'Usynlig syg' og medieførlig er skridt i den rigtige retning

En enkelt reporter revolutionerer ikke hele sendefladen, men der er tegn på, at udviklingen set i et bredere perspektiv går i den rigtige retning. I løbet af året har der været flere eksempler på, hvordan mennesker med handicap er blevet mere synlige i mediebilledet. Det gælder eksempelvis DR's kampagne 'Usynlig syg' om mennesker med psykisk sygdom, hvor en række programmer som 'Sådan er det skøre sind' og 'Gal eller normal til jobsamtale' gav indsigt i, hvordan livet er med en psykisk sygdom som følgesvend. Programmerne blev formidlet i øjenhøjde og lod kendte og ukendte danskere komme til orde. Tue Byskov Bøtkjær roste DR's initiativ, fordi det er med til at nedbryde de mange fordomme, der findes om psykiske handicap:

"Der kan være mange gode ringe i vandet, når man angriber fordomme med indsigt. Men de kommer først, når nogen tør kaste stenen. Det gjorde DR."

På det politiske plan er der også kommet mere fokus på mediernes rolle. Det drejer sig ikke blot om, hvem der bliver vist og citeret i medierne, men også om hvem der har adgang til det indhold, som journalister og mediefolk dagligt producerer. For med handicap som nedsat synsevne, hørehæmning eller kognitive udfordringer, kan det være svært at følge nyhedsstrømmen og informationsflowet. Disse betragtninger var med, da politikerne i juni 2014 indgik et nyt medieførlig. Her lyder et af punkterne: "Både DR og TV 2 skal styrke det eksisterende tilbud i forhold til syns- og hørehæmmede. Det skal bl.a. ske ved tekstning og tegnsprogstolkning af alle valg og ikke som hidtil kun af valg til Folketinget."

[Her kan du læse mere om vores arbejde med temaet: Handicap i medierne.](#)

Inklusion for livet

”Vellykket inklusion kræver en aktiv og konstruktiv planlægning af, hvordan man på den enkelte skole skal løfte inklusionsopgaven. En ny, mangfoldig skole skal vindes skole for skole, klasse for klasse og barn for barn. Hvert enkelt barns trivsel og faglige udvikling er det, der står på bundlinjen for en god skole”.

Vi blander os i inklusionsdebatten, når vi ser muligheden for det. Det gjorde vores formand, Tue Byskov Bøtkjær, blandt andet i en fælles kronik i Kristeligt Dagblad med Mette With Hagensen, formand for Skole og Forældre. Her slog de fast, at vi ikke har råd til at tabe en hel generation på gulvet, hverken ved unødvendig eksklusion eller ved utilstrækkelig inklusion. Vi har taget den rigtige beslutning om mere inklusion. Ikke fordi det lyder pænt og ædelt, men fordi vellykket inklusion er et vigtigt for at skabe et samfund med et stærkere fællesskab, som alle kan bidrage til.

Kronikken udspringer af vores samarbejde om projektet Forældre Fremmer Fællesskabet. Vi har en fælles ambition om, at forældrene bliver inddraget i en positiv og konstruktiv dialog om en mere inkluderende folkeskole. Og vi tror på, at forældrene kan være en konstruktiv part i arbejdet, fordi de har afgørende betydning for deres børns trivsel og dermed også andre børns trivsel i skolen.

Forældre er vigtigt element i konstruktiv dialog

Målet med projektet Forældre Fremmer Fællesskabet er at ruste landets skolebestyrelser til at arbejde med inklusion. Projektet er finansieret af Undervisningsministeriet, og i efteråret 2013 rullede projektet ud med tilbud til alle landets skoler om et kort kursusforløb. På kurserne er deltagerne blevet præsenteret for værktøjer, som kan bruges til at udforme retningslinjer og mål for inklusion samt inddrage forældrene i arbejdet. Samtidig har deltagerne fået mulighed for at diskutere de forskellige dilemmaer, de oplever ved inklusionsarbejdet. Ud over skolebestyrelserne deltog også medarbejdere fra forvaltninger, Pædagogisk- Psykologisk Rådgivning samt politiske udvalg i kommunerne.

Efterspørgsel på materialer

Evalueringen af kampagnen har vist, at omkring to tredjedele af deltagerne har fået øget viden om skolebestyrelsens handlemuligheder. Derudover forventer to tredjedele af deltagerne at kunne forbedre skolebestyrelsens indsats for at inddrage forældrene i inklusionsarbejdet.

Kurserne for skolebestyrelserne er afsluttet, men flere kursusedtagere har efterspurgt materialer, som kan bruges i det daglige arbejde. Derfor følger vi op med et e-hæfte og film om inklusion. Her kan skolebestyrelserne finde gode råd til, hvordan de kan arbejde med inklusion og inddrage forældrene i processen. Filmene og e-hæftet kan man finde på projektets hjemmeside www.inklusionsklar.dk i foråret 2015.

[Her kan du læse mere om vores arbejde med temaet: Inklusion i folkeskolen.](#)

Endelig en handlingsplan

I oktober 2013 fik vi en handicappolitisk handlingsplan 'Et samfund for alle', som er regeringens strategi for, hvordan vi implementerer FN's handicapkonvention i Danmark. Det Centrale Handicapråd er positiv over for handlingsplanen, fordi den lægger mange gode spor ud for handicappolitikken i Danmark.

Regeringens ønske om øget inklusion i samfundet samt visionerne om selvbestemmelse og fokus på ressourcer og potentialer hos mennesker med handicap er helt centrale for, at mennesker med handicap kan deltage i samfundet på lige fod med andre.

Regeringen har fulgt flere anbefalinger

Formand for Det Centrale Handicapråd, Tue Byskov Bøtkjær, roste handlingsplanens initiativer i forhold til uddannelse, teknologi og viden, ligesom styrkelsen af medborgerskabet for mennesker med handicap nu får et skub i den rigtige retning. Det sker blandt andet med et lovforslag om, at mennesker med handicap kan afgive deres stemme på et andet afstemningssted, som er tilgængeligt for dem. Ligesom der bliver arbejdet frem mod at sikre, at flere kan stemme uden hjælp, samt at de kommunale handicapråd bliver styrket gennem forskellige netværksaktiviteter.

Nogle af initiativerne i handlingsplanen ligger direkte i forlængelse af de mange konkrete anbefalinger, som Det Centrale Handicapråd har givet til den arbejdsgruppe, der har stået bag handlingsplanen. Det allervigtigste for os er, at handlingsplanen styrker inklusionen i samfundet og giver mennesker med handicap mulighed for selv at bestemme over deres eget liv.

Plan mangler konkrete mål

Så langt så godt. Handlingsplanen rummer ikke mange konkrete mål, og Tue Byskov Bøtkjær anerkender, at planen kommer i en tid med få ressourcer, men kunne alligevel godt ønske sig nogle mere konkrete ambitioner:

"Pengene er små, det er vilkårene. Derfor handler det om at sætte en udvikling i gang, hvor vi skaber forbedringer over tid, bruger pengene bedre og gør folk så selvhjulpne som muligt. Men her savner jeg både nogle mere konkrete værktøjer til at få mere for pengene og tænke investering i mennesker. Og især savner jeg nogle klare mål for, hvad der skal opnås med de mange initiativer. Vi har for eksempel foreslået et mål om at øge beskæftigelsen for mennesker med handicap fra 44 til 55 procent over syv år," udtalte rådets formand i forbindelse med offentliggørelsen af handlingsplanen.

Handlingsplanens succes afhænger af, hvordan den konkret bliver fyldt ud, og derfor følger vi løbende med i arbejdet for at omsætte ambitionerne til konkrete skridt. En konkret udløber af handlingsplanen for Det Centrale Handicapråd er arbejdet med at formulere en holdningsstrategi, der skal fremme positive holdninger til mennesker med handicap.

[Her kan du læse den handicappolitiske handlingsplan: Et samfund for alle.](#)

[Her kan du læse mere om holdningsstrategien.](#)

Retssikkerhed skal være for begyndere

Retssikkerhed er helt grundlæggende for vores opfattelse af at leve i et retssamfund, med alt hvad det indebærer: At vi som borgere kender vores rettigheder og pligter, at vi er beskyttet mod vilkårlige indgreb og ændringer fra myndighedernes side, og at vi har mulighed for at klage over afgørelser, som vi finder forkerte. Det er helt basale elementer i et retssamfund. Men hvad betyder retssikkerhed helt konkret for den enkelte borger? Tue Byskov Bøtkjær foreslog denne enkle og virkelighedsnære forklaring på Altinget.dk, da retssikkerhed for mennesker med handicap i forsommeren blev taget op til debat.

”Som borger skal jeg enkelt kunne henvende mig til min kommune med min situation og få en dialog og et svar, der er til at forstå, og som på lovens grund forholder sig til situationen. Med naturlig inddragelse af både alle relevante muligheder og de generelle formål og hensyn, som også er en del af loven. Og uden at vi pålægges unødige byrder i processen. Har vi som borgere en oplevelse af, at retssikkerheden overholdes, har vi også tillid til myndighederne.”

Behov for tillid mellem borger og myndighed

Startskuddet til den fornyede debat var en undersøgelse fra Danske Handicaporganisationer, som Altinget omtalte. Undersøgelsen viste, at 19 ud af 22 handicaporganisationer oplever manglende retssikkerhed som et stort problem for mennesker med handicap. Socialminister Manu Sareen fulgte op og fastslog, at der er behov for at genskabe tilliden mellem borger og myndighed. I rådet har vi tidligere taget temperaturen på tilliden mellem borgere og myndigheder, som viste en stor tillidskløft. Blandt andet fordi borgerne ikke oplever, at myndighederne stoler på dem.

En ofte benyttet forklaring på retssikkerhedsudfordringerne er, at de mange love og regler gør det svært at finde rundt for fagfolk og sikre korrekte afgørelser. Men retssikkerhed er ikke kun jura. Det handler om os som borgere, og vi er som udgangspunkt begyndere i mødet med kommunen. Vi kender ikke loven i detaljer, men vi har en berettiget forventning om, at myndighederne bruger deres viden til aktivt at sikre os den hjælp og støtte, der tilkommer os. Hvis retssikkerhed kommer til at handle om, hvorvidt procesreglerne er overholdt, eller den høje andel af fejl i den kommunale sagsbehandling forklares med de mange love og regler, så tyder det på, at vi bør støve perspektivet af igen og huske på, hvorfor vi har et princip om retssikkerhed. Mange mennesker med handicap er afhængige af hjælp og støtte fra det offentlige. Og derfor er mennesker med handicap særligt udsat, når retssikkerheden halter, og de eksempelvis ikke bliver inddraget i deres egen sag eller får mangelfuld information om deres rettigheder. Det ser vi desværre alt for mange eksempler på.

Hvad har vi gjort?

Det Centrale Handicapråd blander sig i debatten om retssikkerhed, skubber på og bidrager, når vi får mulighed for det. I efteråret 2013 inviterede vi en række eksperter i retssikkerhed, sagsbehandlere og ledere fra kommunerne og handicaporganisationerne til at komme med deres vurderinger af de største udfordringer for retssikkerheden i kommunernes sagsbehandling. Eksperterne er først og fremmest enige om, at de mange indgange til kommunen er en barriere for

oplevelsen af retssikkerhed. Det kan kommunerne ændre på gennem større koordination, så borgerne kun møder én medarbejder, og ved at sikre bedre samarbejde mellem kommunens forskellige afdelinger. Kommunerne kan også mere aktivt bruge borgernes oplevelser til at identificere områder, hvor der kan være behov for at styrke retssikkerheden. I august mødte Tue Byskov Bøtkjær formanden for KL's Social- og Sundhedsudvalg, Thomas Kastrup Larsen, og tidligere på året holdt han møde med Ankestyrelsen om samme emne.

"Danmark er et retssamfund. Som borger skal man kunne være sikker på at blive behandlet lige og retfærdigt efter reglerne og de behov, man har. Mange borgere med handicap oplever desværre ikke den sikkerhed. For lang sagsbehandlingstid, manglende inddragelse af borgeren i egen sag, og mangel på helhedsorientering og sammenhæng giver risiko for forkerte afgørelser til skade for borgeren og i strid med loven. Retssikkerheden er under pres. Derfor er det vigtigt og godt, at Det Centrale Handicapråd også arbejder for at styrke retssikkerheden for borgere med handicap."

- Lise Beha Erichsen, rådsmedlem og direktør i Hjernesagen.

[Her kan du læse DCH's notat om retssikkerhed.](#)

[Her kan du læse mere om vores arbejde med charter for brugerindflydelse.](#)

Viden om handicap

Hvem er mennesker med handicap?

I Det Centrale Handicapråd arbejder vi for, at mennesker med handicap er en del af samfundet på lige fod med alle andre. For mennesker med handicap har baggrunde, forudsætninger og livsbaner, som kan være lige så forskellige som for alle andre mennesker. Men ét fællestræk gør sig gældende for de fleste mennesker med handicap: I løbet af livet opstår der forskellige forhindringer, som spænder ben for, at de kan deltage på arbejdsmarkedet, i kulturlivet, i sportsforeninger, etc.

Et mere inkluderende samfund skaber ikke sig selv. Det kræver, at der er opmærksomhed på, hvordan vi kan indrette samfundet, så flest muligt kan deltage. Og det kræver, at der findes tilgængelig viden om mennesker med handicap, som kan danne grundlag for alle de beslutninger, der har indflydelse på livet for de fleste af os.

Pjece samler tal og viden

Derfor har vi udarbejdet en pjece, hvor vi har samlet vigtig viden om mennesker med handicap inden for forskellige områder i samfundet. Det har vi gjort, fordi vi gerne vil hjælpe beslutningstagere i forskellige sammenhænge til at tænke mennesker med handicap ind i beslutninger og løsninger, som berører mennesker med handicap. Men der har manglet et samlet overblik over den eksisterende viden på handicapområdet.

Pjecen er sendt til alle folketingsmedlemmer, ministre samt alle landets kommunalbestyrelser og kommunale handicapråd. For indretningen af vores samfund sker både på Christiansborg, hvor politikerne tager beslutninger, som berører alle danskere, og ude i kommunerne, hvor der tages beslutninger om eksempelvis placeringen af busstoppesteder, hvordan den lokale folkeskole gøres mere inkluderende, og hvilke digitale løsninger borgerne skal benytte sig af i kontakten med kommunen – beslutninger, der kan være essentielle for vores liv og hverdag.

"Jeg underviser blandt andet studerende i tilgængelighed til byggeri og har ofte manglet informationsmateriale, som kan sætte undervisningen i relief. For de færreste tænker over, at en forkert placeret døråbner eller en manglende elevator har stor betydning for, om man kan deltage eller ej – og om man føler sig velkommen. Og jeg er ikke i tvivl om, at ingen ønsker at ekskludere på grund af manglende omtanke. Derfor var det en øjenåbner for mange af mine studerende at læse rådets videnspjece."

- Lone Sigbrand, rådsmedlem og rådgiver i Statens Byggeforskningsinstitut, Aalborg Universitet.

Få pjecen

Hvis du er studerende, fagprofessionel, arbejder med mennesker med handicap eller handicappolitik, er pjecen også relevant for dig. Du kan downloade den som pdf eller word-fil via dette link: <http://www.dch.dk/content/publikationer>

'Det er ikke et handicap'

I begyndelsen af 2014 overtog rådet facebookside 'Det er ikke et handicap', der blev oprettet af Socialstyrelsen i forbindelse med kampagnen af samme navn. Kampagnen blev støttet af tv-vært Thomas Skov og komiker, journalist og spastiker Jacob Nossel, der turnerede rundt i landet og fik indblik i hverdagen hos forskellige personer med handicap. Formålet med facebookside er at nedbryde fordomme om handicap og sætte fokus på, at det ikke er et handicap i sig selv at leve et liv med handicap. Budskabet bliver fortalt gennem personlige historier, der viser mennesket og den enkeltes ressourcer frem for handicappet.

'Det er ikke et handicap' bruger vi i tilknytning til den holdningsstrategi, regeringen har bedt rådet om at udforme ([læs mere om holdningsstrategien](#)). Facebook giver nemlig mulighed for at gå i dialog med mennesker - både med og uden handicap, der kan have idéer til, hvordan vi får bugt med fordommene over for personer med handicap – og måske har nogen også selv prøvet at være dem, der står for skud.

Dialog og debat om handicap

Synet på personer med handicap skabte eksempelvis debat på 'Det er ikke et handicap' facebookside, da Jyllands-Posten på baggrund af rådets foranalyse om diskrimination af mennesker med handicap bragte historien om Hans Jørgen, der er dværg og kørestolsbruger. Han oplever, at pladserne omkring ham altid er de sidste, der bliver taget, når han er ude at spise eller til koncert. I kommentarsporet på Facebook fortalte mange, at de havde haft lignende oplevelser - og endnu flere gav udtryk for forargelse. Flere tog også højde for nuancerne i problematikken, eksempelvis skrev en kvinde:

"... Men vi kommer ikke udenom, at nogen ser meget anderledes ud, og dem møder man ikke lige så ofte. Der bliver derfor sat gang i tænkningen, da situationen er ny, og man tvinges til at forholde sig og tage stilling i en situation, man normalt ikke tager stilling i. Derfor er det vigtigt, at det bliver mere naturligt..."

For at få sparket ekstra gang i debatten på 'Det er ikke et handicap' optog vi under Folkemødet i juni 'Det handicappede Talkshow'. Her interviewede Christina Davidsen, der har medvirket i De Uperfekte på DR3, kendte danskere om deres syn på handicap, og hvad det vil sige at være normal. Det var både udfordrende og gav nogle interessante svar, når de forskellige gæster skulle forholde sig til deres egen normalitet og situationer, hvor de selv føler sig handicappede.

"'Det er ikke et handicap' har fokus på de positive og personlige historier, og det er som regel noget, der hitter. Derfor giver kampagnen mulighed for at engagere en bredere gruppe end alene dem, der har handicap tæt inde på livet."

- Astrid Haug, rådsmedlem og rådgiver i digital strategi og sociale medier.

[Læs mere om Astrids arbejde i rådet.](#)

Følg 'Det er ikke et handicap' på Facebook!

Flyt holdninger

Hvordan fremmer vi positive holdninger til personer med handicap? Det er kort fortalt det spørgsmål, som Det Centrale Handicapråd skal arbejde med i udviklingen af en langsigtet holdningsstrategi. Strategien, der er et led i regeringens handicappolitiske handlingsplan, skal fremme en positiv holdningsændring i samfundet og skabe et ligeværdigt møde mellem personer med og uden handicap. I rådet begyndte vi for alvor arbejdet med strategien i foråret 2014. Det er en proces, der består af flere led. Vi skal først og fremmest undersøge, hvilke barrierer og fordomme der hersker over for personer med handicap. Ud fra denne viden skal vi vurdere, hvilke målgrupper der er særlig vigtige for at kunne ændre holdninger. Vi ser også på, hvilke centrale aktører som vil være relevante at inddrage i processen, samt hvilke indsatser der har potentiale til at slå kraftigst igennem.

Manglende viden og berøringsangst

Første skridt i arbejdet med holdningsstrategien har været at lave en foranalyse, der består i en litteraturgennemgang af nyere nationale og internationale undersøgelser om diskrimination og holdninger til personer med handicap. Konklusionerne fra de forskellige undersøgelser viser tydeligt, at der mangler viden om, hvad det vil sige at have et handicap, og om de mennesker, der har det. Den manglende viden om og berøringsflade med mennesker med handicap fører til stigmatisering. For eksempel undgår mange kontakt til personer, der har et handicap, på grund af forlegenhed. Det sker ofte i det offentlige rum, hvor 36 procent af danskerne ikke vil sætte sig ved nabobordet til en spastiker eller en udviklingshæmmet. Tallet er helt oppe på 60 procent, når det gælder en længere togtur.

Vi ønsker at supplere den forholdsvis beskedne viden om holdninger til handicap. Derfor har vi som et led i arbejdet med holdningsstrategien indledt et samarbejde med Antidiskriminationsenheden, som regeringen har oprettet til at arbejde med diskrimination i forhold til handicap eller etnicitet. Planen er at lave en større undersøgelse, der skal se nærmere på barriererne mellem personer med og uden handicap på arbejdsmarkedet, i fritiden og på uddannelsesinstitutioner. De første resultater fra undersøgelsen forventer vi at kunne præsentere på rådets årsmøde den 3. februar 2015. ([Du kan læse mere om og tilmelde dig årsmødet her](#)).

Inspiration til holdningsarbejdet

Opgaven med at udvikle holdningsstrategien er forankret i en arbejdsgruppe med centrale aktører fra Danske Handicaporganisationer, Sammenslutningen af Unge med Handicap, Kommunernes Landsforening, Danmarks Almene Boliger, Institut for Menneskerettigheder og Beskæftigelses-, Social-, Kultur- og Undervisningsministeriet. Derudover har rådet taget initiativ til at nedsætte en inspirationsgruppe. Som navnet siger, skal gruppen inspirere til, hvordan vi kommer ind under huden hos folk og får ændret holdninger. Gruppen består derfor af personer med forskellig viden inden for eksempelvis kommunikation og antropologi - og med og uden handicap. Efter et par inspirerende opstartsmøder skal gruppens idéer og refleksioner nu stå deres prøve i den virkelige verden. Vi skal ud og undersøge, hvor og hos hvem berøringsangsten og fordommene over for

personer med handicap hersker, og hvad vi kan gøre ved det. Når rådet har indsamlet tilstrækkelig inspirationen og viden, begynder arbejdet med at udforme strategien. Det glæder vi os til.

"Selvom det egentlig er os, der skal hjælpe med at inspirere, så har det også været enormt inspirerende at deltage i møderne. Skal det lykkes at nedbryde fordomme, skal vi finde den rigtige måde at arbejde med normer og normbrud. Mennesker med handicap skal opleves som en helt normal del af mangfoldigheden. Dét er opgaven." Morten Asbjørn Jensen, kommunikationsstrateg og deltager i inspirationsgruppen.

[Her kan du læse vores foranalyse om holdningsundersøgelser.](#)

Folkemøde 2014

For andet år i træk tog Det Centrale Handicapråd på Folkemødet for gå i dialog med politikere og organisationer, som er vigtige for vores arbejde med at skabe lige muligheder og et mere inkluderende samfund for mennesker med handicap.

På Folkemødet satte vi fokus på holdninger til handicap som et led i vores arbejde med at udforme en holdningsstrategi, der skal fremme positive holdninger til handicap. Ved to pop-up events spurgte vi almindelige folkemødedeltagere, hvilke holdninger der kan spænde ben for, at mennesker med handicap kan deltage på lige fod med andre i samfundet. Deres input brugte vi efterfølgende i en paneldebat, hvor vi havde inviteret DGI, KL, ISS og Sammenslutningen af Unge med Handicap til at diskutere, hvordan vi fremmer positive holdninger til handicap. Deltagerne præsenterede hver deres vision for, hvordan mennesker med handicap kan blive en større del af samfundets mangfoldighed. Vi fik mange gode input med hjem til inspiration for vores arbejde.

Debat og talkshow

På Folkemødet stod vi også for en paneldebat om demokrati i samarbejde med Institut for Menneskerettigheder. Her diskuterede vi de benspænd, som mennesker med handicap møder, når de stemmer ved valg eller bruger deres politiske rettigheder på andre måder, for eksempel som medlem af en partiforening. Forud for arrangementet havde vi fået fire mennesker med forskellige handicap til at fortælle om deres oplevelser med at deltage i demokratiet. Deres vidneudsagn var indspark under debatten, hvor Stine Brix (handicapordfører for Enhedslisten), Martin Dahl (partisekretær for Det Konservative Folkeparti), Susanne Olsen (formand for Dansk Handicap Forbund), Jonas Christoffersen (direktør for Institut for Menneskerettigheder), og Tue Byskov Bøtkjær (formand for Det Centrale Handicapråd) deltog. De input, vi fik under debatten, tager vi med videre i vores arbejde med at skabe demokratisk ligeværd for mennesker med handicap.

Ved vores arrangementer på Folkemødet mødte vi både nuværende og fremtidige samarbejdspartnere og fik mange gode input til, hvordan vi fremmer positive holdninger til handicap og demokratisk ligeværd. Derudover interviewede vi offentligt kendte danskere til Det Handicappede Talkshow.

[Her kan du se flere billeder fra Folkemødet 2014.](#)

[Her kan du læse mere om holdningsdebatten og se interview med paneldeltagerne.](#)

[Her kan du læse mere om paneldebatten om demokrati.](#)

Her kan se alle tre afsnit af Det Handicappede Talkshow:

[Afsnit 1.](#)

[Afsnit 2.](#)

[Afsnit 3.](#)

Demokratiske benspænd

”Det er én stor nedtur, hver gang der er valg”. Lasse har været politisk aktiv i en årrække, men har opgivet sit politiske arbejde, fordi han ikke kan stemme. Lasse har nemlig mistet stemmeretten, da han er under § 6 værgemål. Det vil sige, at man har en værge, som hjælper med økonomiske anliggender. Men når man bliver erklæret uegnet til at styre sin økonomi under § 6 værgemål, så mister man også retten til at stemme ved valg. Lasse er ikke den eneste, der har store udfordringer. Mange mennesker med handicap kan have svært ved at udnytte deres demokratiske rettigheder på lige fod med andre, da eksempelvis de fleste valgmaterialer ikke er tilgængelige. Og hvis man har brug for hjælp i forbindelse med selve stemmeafgivelsen, skal en valgtilforordnet overvåge, at krydset bliver sat det rigtige sted. Men så har man ikke samme valghemmelighed som alle andre.

Benspænd tæt inde på livet

På Folkemødet i juni arrangerede vi en paneldebat i samarbejde med Institut for Menneskerettigheder, hvor vi diskuterede de benspænd, mennesker med handicap møder i vores demokrati. Vi havde inviteret fire mennesker med forskellige handicap til at fortælle om de benspænd, som de har inde på livet: Fratagelse af stemmeretten, manglende tilgængelighed til information, kravet om en valgtilforordnet i stemmeboksen og reaktionen på at være politisk aktiv med et handicap. Lasse var en af dem, og for ham har stemmeretten stor symbolsk betydning. Han håber derfor på, at han en dag får stemmeretten tilbage: ”Den dag, jeg kan gå ned og få lov til at sættes mit kryds, vil der blive fest i det lille hjem”.

Vigtigt at tage demokratiske benspænd alvorligt

Det Centrale Handicapråd arbejder for, at alle har lige adgang til demokratiet. For uanset om relativt få stemmer kan afgøre valget mellem blå og rød blok, må vi tage de demokratiske benspænd alvorligt, hvis vi skal bryste os af at have demokrati for alle. Tak til Stine Brix (handicapordfører for Enhedslisten), Martin Dahl (partisekretær for Det Konservative Folkeparti), Susanne Olsen (formand for Dansk Handicap Forbund) og Jonas Christoffersen (direktør for Institut for Menneskerettigheder) for en god og levende debat på Folkemødet.

[Her kan du læse mere om paneldebatten.](#)

[Her kan du finde videoer med vidneudsagn.](#)

[Her kan du læse om, hvad vi ellers lavede på Folkemødet.](#)

Gode historier i pressen

Omtale i medierne er vigtig for at skabe synlighed omkring rådets arbejde og sætte fokus på de temaer, som vi arbejder med. Synligheden er vigtig for både at nå ud til den brede befolkning og beslutningstagerne. Derfor gør vi, hvad vi kan for at sætte vigtige handicapsager på dagsordenen.

Det er lykkedes ved flere lejligheder i 2013-2014, hvor rådet fik spalteplass i aviserne og taletid i radio og TV.

- Fra august 2013 til juli 2014 var vi i medierne 348 gange.
- Rådet blev citeret i både dagblade, regionale- og lokalaviser, fagblade, TV, radio og på nettet.
- 18 gange har vi haft egne indlæg i medierne.

(Kilde: Infomedia + egne registreringer)

Det er cirka 100 flere pressehits end forrige år. Forklaringen på resultatet skyldes først og fremmest, at enkelte historier er slået stærkt igennem. Det gælder vores rapport om de samfundsøkonomiske gevinster ved, at personer med handicap kommer i job samt vores foranalyse af undersøgelser om diskrimination og holdninger til handicap.

Høje tal og Hans Jørgen hitter

I rapporten lød en af konklusionerne, at det vil give en samfundsøkonomisk gevinst på 10 milliarder kroner, hvis blot én procent af de danskere, der har et handicap eller en længerevarende sygdom, kommer i beskæftigelse frem for førtidspension i løbet af de næste 10 år. Her var medierne hurtige til at fange det store milliardbeløb. I løbet af den weekend, rapporten blev offentliggjort, blev der bragt omkring 25 artikler baseret på rapporten. Formanden kom også i både radio og tv.

”Ville du sætte dig ved siden af Hans Jørgen?” Sådan lød overskriften på den historie, som en journalist fra Jyllands-Posten skrev, efter hun havde læst vores foranalyse af undersøgelser om holdninger til personer med handicap. Her er konklusionen, at selvom de fleste af os har positive holdninger over for personer med handicap, så bliver vi usikre, når det kommer til konkrete situationer som restaurantbesøg og togture. For eksempel vil mere end hver tredje dansker ikke sætte sig ved nabobordet til en spastiker eller udviklingshæmmet på en café. Dét var en historie med et menneskeligt ansigt, som pressen var svært begejstrede for, og snart rullede den i alle større og mindre medier. I alt resulterede foranalysen og historien om Hans Jørgen i 89 pressehits.

Debat om tillægsprotokol, inklusion og retsikkerhed

Rådets formand, Tue Byskov Bøtkjær, har også deltaget aktivt i handicapdebatten med egne debatindlæg, hvor han har slået et slag for et samfund med plads til alle uanset handicap og kommet med anbefalinger til, hvordan vi opnår det. Nogle af de sager og debatter, formanden har kommenteret, er tillægsprotokollen, inklusion i folkeskolen, retsikkerhed, regeringens handicappolitiske handlingsplan og repræsentation af mennesker med handicap i medierne. Det er blevet til 18 debatindlæg fra formandens side i løbet af året. Hertil kommer en række blogindlæg på rådets hjemmeside, hvor formanden kommenterer aktuelle ting på den handicappolitiske dagsorden.

Her kan du læse se indslaget med formanden i nyhederne på TV2, hvor han fortæller om de samfundsøkonomiske gevinster ved, at personer med handicap kommer i beskæftigelse.
Her kan du læse Jyllands-Postens historie om dværgen Hans Jørgen og de fordomme, han møder.

Hvem er vi?

I rådet er vi en formand, 16 medlemmer og to observatører. Vi har alle forskellig baggrund, viden og erfaringer, som kommer i spil, når vi mødes og diskuterer, hvordan vi bedst skaber et inkluderende samfund med plads til alle. Vores håb er, at mennesker - uanset handicap - får den samme respekt og de samme muligheder som resten af befolkningen.

Vi er et uafhængigt, statsligt råd. De fleste rådsmedlemmer er indstillet af forskellige organisationer, foreninger og offentlige instanser. Alle medlemmer er udpeget af socialministeren. Observatørerne kommer fra Institut for Menneskerettigheder og Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold. Deres opgave er at sikre, at overvågningen af FN's handicapkonvention, som rådet er en del af, foregår på den bedste måde.

"Ofte handler handicapspørgsmål faktisk slet ikke så meget om handicap, som det handler om den måde, vi indretter og opfatter samfundet på som helhed. Derfor favner både emnerne og medlemmerne i rådet bredt."

- Christian Sølyst, rådsmedlem og konsulent i LO.

[Her kan du læse mere om Christians arbejde i rådet.](#)

[Her kan du læse mere om de enkelte rådsmedlemmer og deres ambitioner.](#)
[Du kan læse mere om rådets opgaver under 'Sådan arbejder vi'.](#)

Sådan arbejder vi

Vi arbejder for et mangfoldigt samfund, hvor mennesker med handicap kan deltage på lige fod med andre. Det gør vi blandt andet ved at se på, om udviklingen i samfundet sikrer de rettigheder, som er beskrevet i FN's handicapkonvention.

Rådgivning og dialog er to nøgleord i rådets arbejde. En af vores vigtigste funktioner er at rådgive Folketinget, regeringen og myndighederne i handicapsspørgsmål. Samtidig er rådet et dialogforum, hvor centrale aktører inden for området mødes og sætter handicappolitiske spørgsmål på dagsordenen - læs mere om rådets sammensætning og medlemmer under "Hvem er vi".

Vigtige temaer for rådets arbejde

Vores arbejde er bygget op omkring temaer, som, vi synes, er vigtige for at forbedre forholdene for mennesker med handicap.

I 2013-2014 har vi fortsat vores arbejde med temaerne:

- [Medborgerskab](#)
- [Inklusion i folkeskolen](#)
- [Teknologi, velfærd og digitalisering](#)
- [Handicap i medierne](#)
- [Flere med handicap i job](#)

Dialog fører til forandring

Dialog er et vigtigt redskab for at nå vores mål inden for hvert tema. Derfor tager vi fat i personer, foreninger og beslutningstagere, som kan hjælpe os med at gøre en forskel. Vi formidler vores budskaber i medierne og lægger op til diskussion.

Rådet er også på Facebook og Twitter. De sociale medier giver os mulighed for at gå i dialog og få feedback på de emner, som vi arbejder med. For eksempel skriver formanden en blog, hvor han kommenterer aktuelle ting på det handicappolitiske område. Den poster vi på Facebook og lytter til de kommentarer, folk kommer med.

Vores formål er at opnå en konstruktiv dialog, hvor forskellige holdninger kommer i spil og bidrager til reelle forandringer i samfundet.

Deltag i debatten på de sociale medier – vi glæder os til at høre jeres synspunkter!

['Synes godt om' rådet på Facebook.](#)

[Følg med når vi 'pipper' på Twitter.](#)

Resume for alle

Resume for alle

Her fortæller vi kort om, hvad du kan læse om i årsberetningen. Vi fortæller også om, hvad vi arbejder med.

Forord

Socialminister Manu Sareen har skrevet et forord. Formand for Det Centrale Handicapråd, Tue Byskov Bøtkjær, har også skrevet et forord. Han skriver blandt andet om rådet. Han skriver også, at det er positivt med regeringens plan for, hvordan samfundet bliver bedre at leve i for mennesker med handicap. Det er også positivt, at danskere, der lever med et handicap, får mulighed for at klage til FN, hvis de oplever, at deres rettigheder bliver krænket. En rettighed betyder, at man har ret til noget. Det kan for eksempel være, at man har ret til at gå i skole.

Beskæftigelse

Mange mennesker med handicap har svært ved at få job. Vi mener, at flere mennesker med handicap skal have mulighed for at bidrage på arbejdsmarkedet. Det er ærgerligt for hele samfundet, at vi går glip af alt det, som mennesker med handicap kan. Vi har fået firmaet COWI til at lave en rapport om handicap og arbejde. Rapporten viser, at der er en stor gevinst at hente ved at få flere mennesker med handicap i arbejde. Vi kan tjene 10 milliarder kroner ved at finde arbejde til omkring 6.000 personer med handicap i stedet for, at de kommer på førtidspension. Vi har sendt rapporten til politikere på Christiansborg. Så kan de se, at det kan betale sig at få flere mennesker med handicap i arbejde.

Brug borgerne!

Mennesker med handicap har ofte brug for støtte for at bestemme over deres eget liv. Derfor er det vigtigt at tale om, hvordan det kan lade sig gøre. I alle kommuner findes der et lokalt handicapråd. I handicaprådet mødes de lokale politikere og handicaporganisationer. De taler om, hvordan man sikrer, at kommunens tiltag også kan blive for mennesker med handicap. Regeringen vil gerne styrke handicaprådernes arbejde. Socialstyrelsen har fået til opgave at hjælpe handicaprådene med det. I foråret blev der holdt fem møder rundt omkring i Danmark for handicaprådene. Her talte handicaprådene om, hvordan de kan blive endnu bedre til deres arbejde. Vi har været med til at arrangere møderne. Vores formand, Tue Byskov Bøtkjær, holdt tale ved det første møde. Her kom han med forslag til, hvordan handicaprådene kan få mere indflydelse. Det kan de blandt andet gøre ved at vælge nogle bestemte områder, som de vil arbejde med.

Handicap i medierne

Når mennesker med handicap ikke er på tv, så kan det få nogle til at tro, at mennesker med handicap ikke kan være med i samfundet. Vi har kontaktet Danmarks Radio for at tale om, hvordan vi kan få flere mennesker med handicap på tv. Vi har set på, hvordan man gør det i andre

lande. I England har journalister med handicap været med til at fortælle om de Paralympiske Lege i London i 2012. Her dystet sportsfolk med handicap om sportsmedaljer ligesom ved de Olympiske Lege. Det, synes vi, er en god ide. Sammen med Danmarks Radio har vi ledt efter journalister med handicap. De skal være med til at fortælle om de Paralympiske Lege næste gang. Det sker i Rio i 2016. Vi har fundet en journalist, der bruger kørestol. Sammen med de andre journalister på Danmarks Radio skal han med til Rio i 2016.

Inklusion i folkeskolen

Flere børn med handicap skal gå i en almindelig folkeskole sammen med børn uden handicap. Det hedder inklusion. Vi vil gerne hjælpe skolebestyrelserne med inklusion. Sammen med foreningen Skole og Forældre har vi været rundt i Danmark for at holde møder med skolebestyrelserne om inklusion. Sammen med lederen af skolen, er skolebestyrelserne med til at bestemme, hvordan man skal arbejde med forskellige ting på skolen. På møderne med skolebestyrelserne talte vi om, hvordan man kan arbejde med inklusion. Vi har også talt om, hvad der kan være svært ved at arbejde med inklusion. Vi laver også nogle film og et hæfte om inklusion. Filmene og hæftet er færdige i foråret 2015.

Handlingsplan for handicapområdet

Regeringen har lavet en handlingsplan for handicapområdet. Den hedder 'Et samfund for alle'. Det er en plan for, hvordan samfundet kan blive bedre at leve i for mennesker med handicap. Vi er glade for handlingsplanen. Ifølge handlingsplanen skal flere mennesker med handicap selv bestemme over deres eget liv og være mere med i samfundet. Mennesker med handicap skal også bruge det, de kan, noget mere. Det skal for eksempel ske ved, at flere mennesker med handicap får en uddannelse og kommer i arbejde. Det er vigtigt, at alle gør noget for, at planen kommer til at virke. Vi følger med i, hvordan det går med at gøre noget ved det, der står i planen.

Retssikkerhed

Mennesker med handicap har ofte brug for hjælp fra deres kommune for at kunne arbejde eller klare forskellige ting i hverdagen. Hvis man har brug for hjælp, kan man søge hos kommunen. Mange oplever, at det er svært at sætte sig ind i reglerne for, hvad man har ret til. Mange oplever også, at de ikke bliver lyttet til, og at det er svært at finde ud af, hvordan deres sag kommer til at forløbe.

Vi mener, det er vigtigt at gøre noget ved retssikkerheden. Vi har talt med eksperter, der er kommet med anbefalinger til, hvordan man kan gøre retssikkerheden bedre. Vi holder også møder med folk, som kan være med til at gøre retssikkerheden bedre for mennesker med handicap.

Pjece med viden om handicap

Vi har lavet en pjece med viden om mennesker med handicap. I pjecen kan man læse, hvor mange mennesker med handicap, der findes i Danmark. Man kan også læse, hvilke udfordringer mennesker med handicap har, for eksempel i forhold til at deltage i demokratiet. Vi har sendt

pjecen til alle ministre og politikere i Folketinget. Alle politikere i kommunerne har også fået pjecen. Vi håber, at mange politikere vil læse pjecen og bruge den. Når politikere tager forskellige beslutninger, har det tit betydning for mennesker med handicap. Det kan for eksempel være beslutninger om, hvordan et nyt kulturhus skal bygges, eller hvor et stoppested skal placeres. Så er det godt at vide noget om vilkårene for mennesker med handicap.

'Det er ikke et handicap'

I starten af 2014 overtog vi facebook siden 'Det er ikke et handicap'. Facebooksiden er før blevet brugt til en kampagne, der skulle nedbryde fordomme om handicap. Kampagne blev støttet af tv-vært Thomas Skov og Jacob Nossell, som er komiker, journalist og spastiker. Nu bruger vi facebooksiden til at arbejde med holdninger til handicap. Det gør vi blandt andet, fordi vi har fået til opgave at lave en plan for, hvordan vi skaber flere positive holdninger til handicap. Vi kalder planen for en holdningsstrategi. På facebooksiden lægger vi op til debat om handicap. Alle kan skrive om deres oplevelser og sige deres mening. Man kan også se Det Handicappede Talkshow med Christina Davidsen. Her interviewer hun forskellige kendte mennesker om handicap. Christina spørger også, hvordan det er at være 'normal'.

[Her kan du se talkshowet.](#)

Holdninger til handicap

Vi har fået til opgave at lave en plan for, hvordan vi skaber flere positive holdninger til handicap. Vi kalder planen for en holdningsstrategi. Vi holder møder med eksperter, der ved noget om, hvordan man kan ændre folks holdninger. Vi bruger deres gode ideer, når vi skal lave vores strategi. Vi skal lave strategien, fordi mange mennesker med handicap ofte møder fordomme. En fordom betyder, at man har en negativ holdning til en person, uden at man kender personen. Vi skal lave en undersøgelse sammen med nogle andre om, hvilke fordomme der er om handicap. Vi skal finde ud af, hvad mennesker med handicap tror, at andre tænker om deres handicap.

Folkemøde 2014

Hvert år samles forskellige organisationer, politikere og borgere til Folkemøde på Bornholm. Det er en slags festival for politik, hvor deltagerne diskuterer forskellige emner. Formålet med Folkemødet er at styrke dialogen i Danmark. Borgerne skal også have mulighed for at møde politikerne ansigt til ansigt. Vi deltog på Folkemødet i år med forskellige arrangementer. Vi diskuterede, hvordan demokratiet opleves af mennesker med handicap. Vi diskuterede også, hvordan vi skaber flere positive holdninger til mennesker med handicap. Vi interviewede også kendte mennesker til et talkshow. Her talte vi om, hvad vi forstår ved et handicap, og hvad det vil sige at være normal. Det er blevet til tre afsnit af Det Handicappede Talkshow.

Demokrati for mennesker med handicap

Mennesker med handicap kan have svært ved at deltage i vores demokrati. Demokrati betyder, at vi stemmer om, hvilke politikere der skal bestemme i Danmark.

Nogle har svært ved at læse og forstå partiernes valgplacater, fordi de er skrevet i et svært sprog. Nogle har brug for en hjælper for at stemme, når der er valg. Man kan selv udpege hjælperen, men så skal der være en valgtillidsordnet i stemmeboksen. En valgtillidsordnet er en person, der arbejder på valgstedet. Han eller hun sørger for, at der for eksempel ikke er nogen, der stemmer to gange. Når der er en valgtillidsordnet i stemmeboksen, stemmer man ikke hemmeligt, ligesom alle andre. Man skal nemlig sige højt, hvem man stemmer på. Det arbejder vi for at ændre.

Nogle mennesker med handicap kan ikke stemme, fordi de er under værgemål. Værgemål betyder, at man ikke selv bestemmer over sin økonomi. Når man er under en bestemt form for værgemål, mister man stemmeretten. Det vil vi gerne lave om på. Vi mener, at man godt kan tage stilling til, hvilken politiker eller parti man er mest enig med, selvom man ikke kan styre sin egen økonomi.

På Folkemødet inviterede vi forskellige politikere og organisationer til debat. Her diskuterede vi, hvad vi kan gøre for, at demokratiet bliver bedre for mennesker med handicap. Der kom mange gode ideer til, hvordan demokratiet kan blive mere åbent for mennesker med handicap. Vi vil bruge ideerne i vores arbejde fremover til at skabe et demokrati for alle.

Presse og sociale medier

Det er vigtigt, at folk i Danmark ved, at mennesker med handicap kan og vil være med i samfundet. Politikere og andre, der tager vigtige beslutninger, skal også være opmærksomme på, at mennesker med handicap skal være med i samfundet. Deres beslutninger kan nemlig have stor betydning for hverdagen for mennesker med handicap.

Vi arbejder for, at medierne skriver om ting, som har betydning for mennesker med handicap. Vi kommer også selv med historier eller debatindlæg om forholdene for mennesker med handicap. Fra august 2013 til juli 2014 var vi i medierne 348 gange. Vi blev omtalt i både dagblade, regionale aviser, lokalaviser, fagblade, TV, radio og på internettet. Vi har haft vores egne indlæg i medierne 18 gange. Vi lægger også nyheder på vores hjemmeside om det, vi arbejder med. Vores formand, Tue Byskov Bøtkjær, har en blog på vores hjemmeside. Her kan du læse om hans holdninger. Vi har også en side på Facebook, hvor vi fortæller om vores arbejde eller ting, som vi synes er interessante eller vigtige for mennesker med handicap.

Sådan arbejder vi

Vi arbejder for, at mennesker med handicap kan være med i samfundet. Det gør vi blandt andet ved at se på, om udviklingen i samfundet går i den rigtige retning i forhold til i FN's handicapkonvention. Vi har udvalgt nogle bestemte områder, som vi arbejder særligt med. Det er blandt andet inklusion i folkeskolen, beskæftigelse og handicap i medierne. Vi kommer med gode råd til regeringen, Folketinget og myndigheder om, hvordan forholdene for mennesker med handicap kan blive bedre. Vi går også i dialog med organisationer og beslutningstagere, som har indflydelse eller tager vigtige beslutninger.